

Sprawa polska w czasie I wojny światowej

Państwa zaborcze a sprawa polska w czasie wojny

- Sprawa polska przed wybuchem oraz na początku wojny nie była podnoszona.
- Państwa zaborcze podejmowały jedynie działania propagandowe oraz kierowały do Polaków odezwy, które odwoływały się do wydarzeń z historii.
- Nigdzie jednak nie pojawiała się konkretna sprawa odzyskania przez Polskę niepodległości. Zabrakło podpisów władców państw zaborczych, co oznaczało, że żadna z deklaracji nie była dla zaborców wiążąca.

Obie strony konfliktu próbowały zyskać poparcie Polaków. Zachowały się odezwy i ulotki z tamtych czasów.

Odezwa wodza naczelnego sił rosyjskich księcia Mikołaja Romanowa do Polaków z sierpnia 1914 r.

POLACY!

Wybiła godzina, kiedy marzenia Waszych ojców i dziadów mogą spełnić się.

Lat sto pięćdziesiąt upływa odkąd Polska rozdarta została na części, lecz nie umarł duch ludu polskiego; on żył nadzieją, że nastąpi chwila odrodzenia Polski i bratniego pogodzenia się Jej z Wielką Rosją.

Rosyjskie wojska niosą Wam radosną wieść tego pogodzenia.

Niechaj zginą granice, dzielące lud Polski na części! I niech złączy się lud polski w jedną całość pod berłem CESARZA ROSYJSKIEGO! Pod tem berłem odrodzi się Polska ze swobodą wiary, języka i z samorządem.

Jednego tylko oczekuje od Was Rosja — takiegoż poszanowania praw tych narodów, z którymi Was związała historia.

Z otwartem sercem i pobratersku wyciągniętą dłonią idzie do Was Wielka Rosja. Ona wierzy, że nie zardzewiał miecz, który gromił wroga pod Grunwaldem.

Od brzegów Oceanu Wielkiego do północnych mórz posuwają się wojska rosyjskie; zorza nowego życia wschodzi dla Was.

Niech zabłyśnie nad tą zorzą znamię Krzyża świętego — symbol cierpień i zmartwychwstania narodów.

Zwierzchni Wódz Naczelny,
Generał-Adjutant MIKOŁAJ.

Ulotka austriacka ostrzegająca przed akcją propagandową zorganizowaną przez Rosjan

Ostrzeżenie.

Ze strony rosyjskiej usiłują rozszerzać wśród operującej armii polskie, czeskie, węgierskie i w innych językach zredagowane odezwy, pisma ulotne (ilustracje), nawołujące do zbrodni zdrady stanu.

Osoby, któreby rozszerzały takie, przez kogokolwiek bądź wydane odezwy, ulotne pisma (ilustracje), a nawet przy którychby znaleziono bodaj jeden egzemplarz takiej odezwy, ulotnego pisma (ilustracji), ulegną karze śmierci przez rozstrzelanie w drodze sądu doraźnego.

Kraków, dnia 24 listopada 1914.

C. K. DYREKCJA POLICYI.

PRACA Z TEKSTEM ŹRÓDŁOWYM

1. Wymień tradycje, do których w swojej odezwie do Polaków odwołał się wódz naczelny sił rosyjskich.
2. Oceń propozycje dla Polaków, które w swojej odezwie zawarł książę Mikołaj Romanow.
3. Wyjaśnij, jakie kary przewidywały władze austriackie za rozpowszechnianie propagandy rosyjskiej.

Odezwa do Polaków **Naczelnego Dowództwa** niemieckich i austro-węgierskich armii wschodnich z początku sierpnia 1914 r.

Polacy!

Zbliża się chwila oswobodzenia spod jarzma moskiewskiego. Sprzymierzone wojska Niemiec i Austro - Węgier przekroczą wkrótce granicę Królestwa Polskiego. Już się cofają Moskale. Upada ich krwawe panowanie, ciążące na Was od stu przeszło lat. Przychodzimy do Was jako przyjaciele. Zaufajcie nam! Wolność Wam niesiemy i niepodległość, za którą tyle wycierpieli ojcowie Wasi. Niech ustąpi barbarzyństwo wschodnie przed cywilizacją zachodnią, wspólną Wam i nam.

Powstańcie, pomni Waszej przeszłości, tak wielkiej i pełnej chwały. Połączcie się z wojskami sprzymierzonymi. Wspólnymi siłami wypędzimy z granic Polski azjatyckie hordy.

Przynosimy też wolność i swobodę wyznaniową, poszanowanie religii, tak strasznie uciskanej przez Rosję. Niech z przeszłości i z teraźniejszości przemówią do Was jęki Sybiru i krwawa rzeź Pragi, i katowanie unitów. Z naszymi sztandarami przychodzi do Was wolność i niepodległość.

Królestwo Polskie w czasie wojny

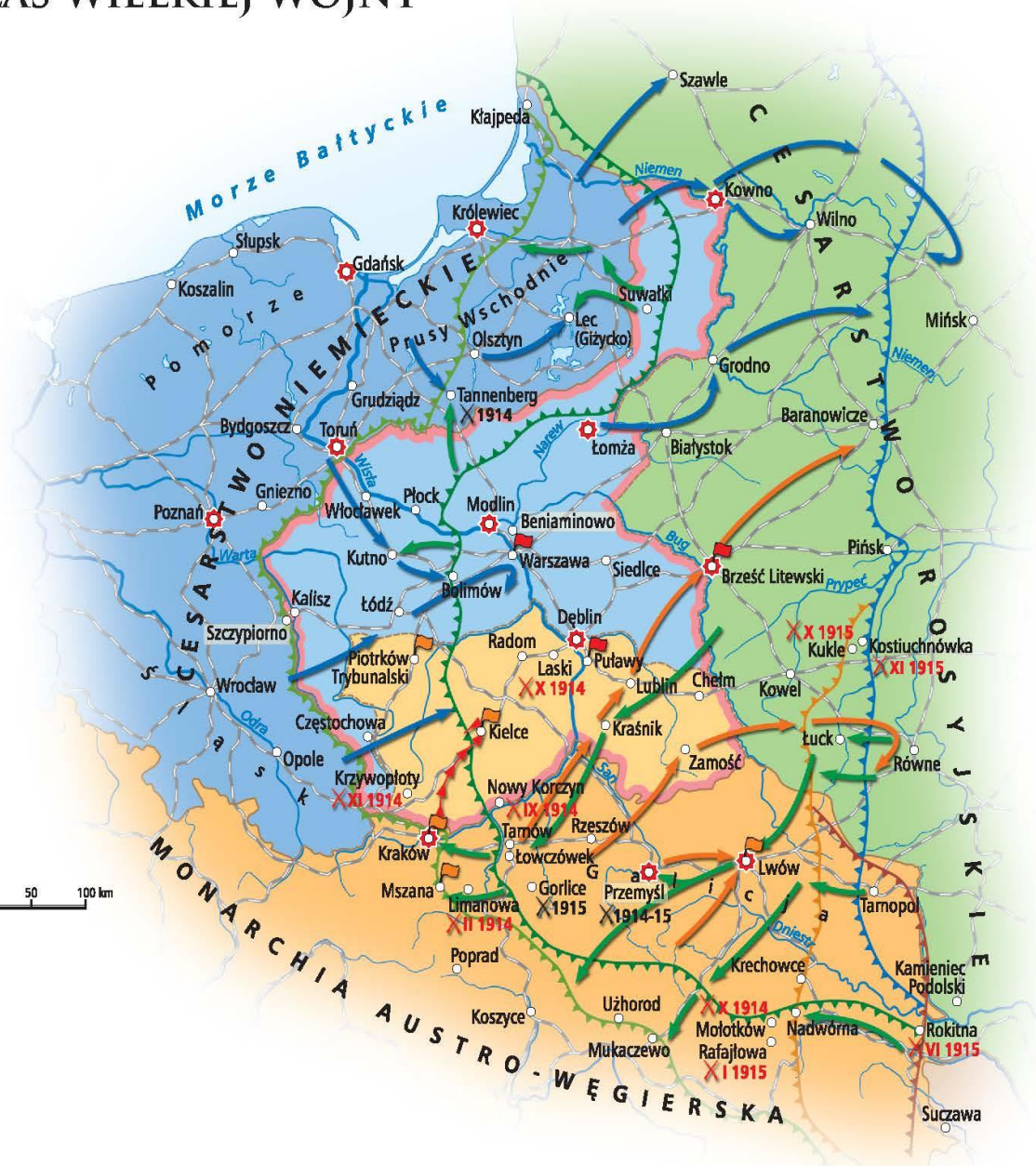
- W 1915 roku Królestwo Polskie znalazło się pod okupacją państw centralnych i zostało podzielone między Niemcy i Austro-Węgry.
- Sprawa polskiej niepodległości nie istniała.

ZIEMIE POLSKIE PODCZAS WIELKIEJ WOJNY

LEGENDA

- granice Królestwa Polskiego
- obszar okupacji niemieckiej
- obszar okupacji austro-węgierskiej
- działania wojsk rosyjskich
- działania wojsk niemieckich
- działania wojsk austro-węgierskich
- ▲ najdalszy zasięg działań wojsk rosyjskich latem i jesienią 1914 r.
- linia frontu do kwietnia 1915 r.
- linia frontu do października 1915 r.
- linia frontu do września 1916 r.
- linia frontu pod koniec 1917 r.
- szlak I Kompanii Kadrowej
- ośrodki formowania Legionów Polskich (do armii austriackiej)
- ośrodki formowania polskich formacji wojskowych (do armii rosyjskiej)
- ⊙ ważniejsze twierdze
- X 1914 ważniejsze bitwy na froncie wschodnim
- X 1915 ważniejsze bitwy z udziałem Polaków
- Przemysł ■ ważniejsze ośrodki internowania legionistów po kryzysie przysięgowym w 1917 r.
- ważniejsze linie kolejowe

100 0 50 100 km

Akt 5 Listopada? s.182

- **5 listopada 1916** roku niemieckie i austriackie władze okupacyjne wydały w Lublinie i Warszawie **manifest**, który podpisali cesarze Niemiec i Austro-Węgier, nazwany **manifestem dwóch cesarzy lub Aktem 5 listopada**.
- Manifest:
 - Gwarantował powstanie Królestwa Polskiego jako dziedzicznej monarchii konstytucyjnej, ale bez oznaczenia granic.
 - Zapowiedziano utworzenie polskiego wojska pod dowództwem państw centralnych.
 - Sprawę granic pozostawiono do rozstrzygnięcia w przyszłości.

Skutki wydania Aktu 5 listopada s.181

- **Akt 5 listopada był pierwszym dokumentem wydanym przez zaborców w którym wspomniano o powstaniu odrodzonej Polski.**
- W 1917r. w Królestwie Polskim okupowanym przez państwa centralne powstała **Rada Regencyjna**, która powołała pierwszy polski rząd, który nie posiadał realnej władzy – władzę sprawowali zaborcy.
- Koniec solidarności państw zaborczych.
- Cofnięcie decyzji dotyczących podziału ziem I Rzeczypospolitej.
- Sprawa polska zyskała zainteresowanie na arenie międzynarodowej.

Rada Regencyjna udaje się na Zamek Królewski w Warszawie po złożeniu przysięgi w katedrze

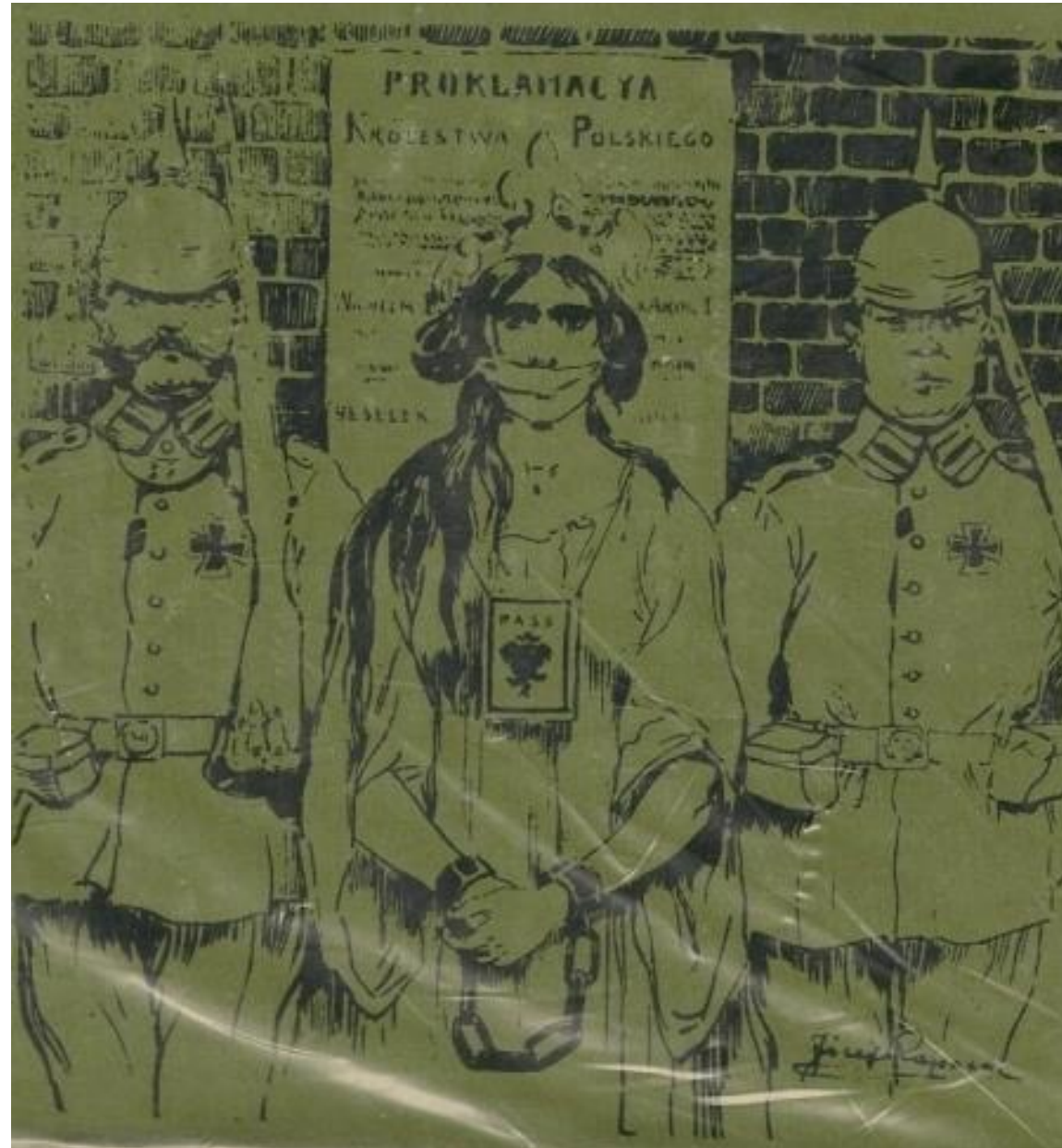
Godło Królestwa Polskiego (1917-1918)

Zamek Królewski w Warszawie - rezydencja Rady Regencyjnej

Karykatura Aktu 5 listopada 1916 r.

Sprawa polska na arenie międzynarodowej po Akcie 5 listopada 1916r.

- W grudniu 1916 roku car Mikołaj II zapowiedział utworzenie państwa polskiego z ziem trzech zaborów, za poparciem Francji i Wielkiej Brytanii.
- Po rewolucji lutowej w Rosji, Rząd Tymczasowy i Rady opowiadały się za powstaniem państwa polskiego.
- Bolszewicy uznali prawo narodów, w tym Polaków do samostanowienia.

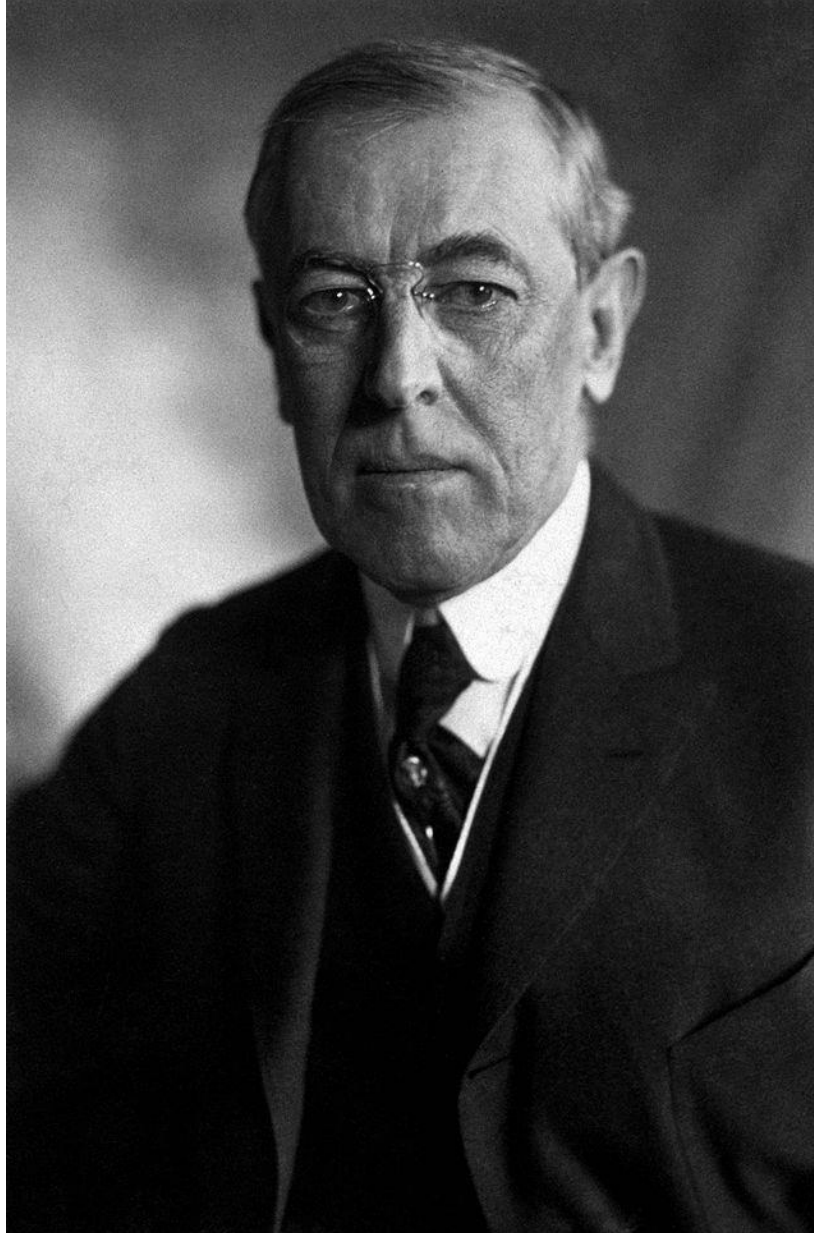
Przełom w sprawie polskiej – orędzie prezydenta USA? s.182

- Orędzie prezydenta USA **Thomasa Woodrowa Wilsona** ze stycznia 1918 roku, które składało się z 14 punktów.
- Orędzie poświęcone było powojennemu światowemu porządkowi.
- **13 punkt orędzia dotyczył utworzenia państwa polskiego ze swobodnym dostępem do morza.**
- Po raz pierwszy prezydent USA uznał powstanie niepodległej Polski za jeden z warunków trwałego pokoju.

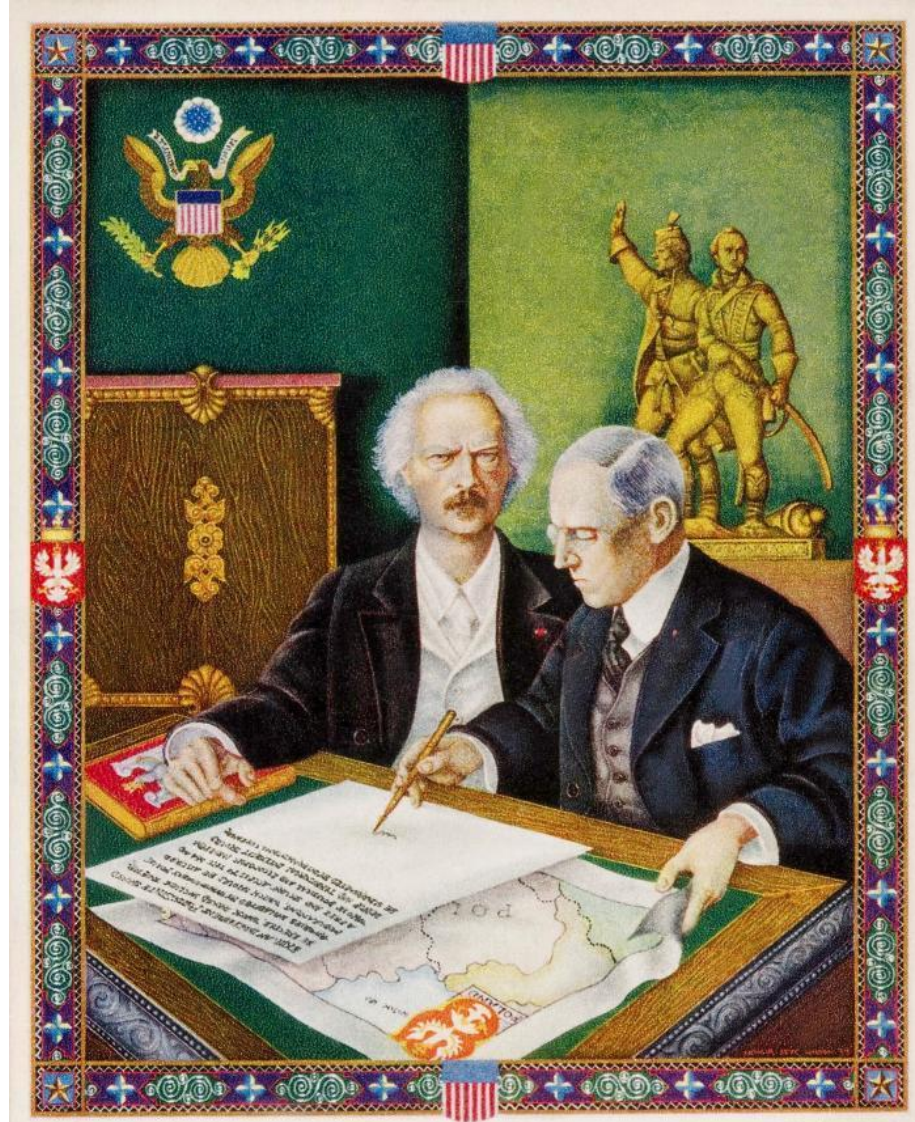
13. punkt orędzia prezydenta USA Wilsona

- *Stworzenie niepodległego państwa polskiego na terytoriach zamieszkanym przez ludność bezsprzecznie polską, z wolnym dostępem do morza, niepodległością polityczną, gospodarczą, integralność terytoriów tego państwa powinna być zagwarantowana przez konwencję międzynarodową.*

Thomas Woodrow Wilson – prezydent USA z okresu I wojny światowej

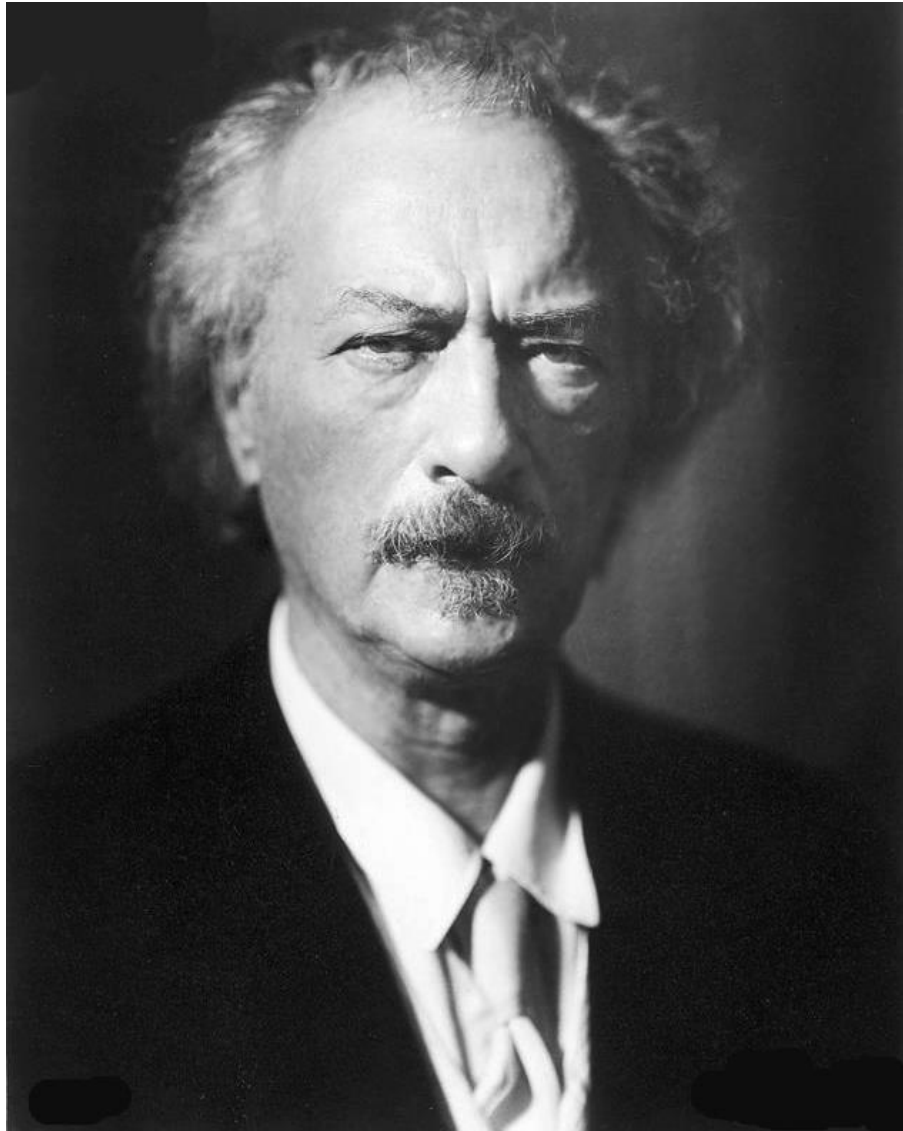
Ignacy Jan Paderewski i prezydent USA Woodrow Wilsona podczas pracy nad 13.,
dotyczącym niepodległości Polski

Polacy w czasie konferencji pokojowej w Paryżu

- Polska była jednym z 27 państw, które uczestniczyły w obradach konferencji pokojowej w Paryżu.
- Polskę reprezentowali:
 - Premier polskiego rządu **Ignacy Jan Paderewski**.
 - Przedstawiciel Komitetu Narodowego Polskiego **Roman Dmowski**.
 - Ekonomista **Władysław Grabski**.

Ignacy Jan Paderewski

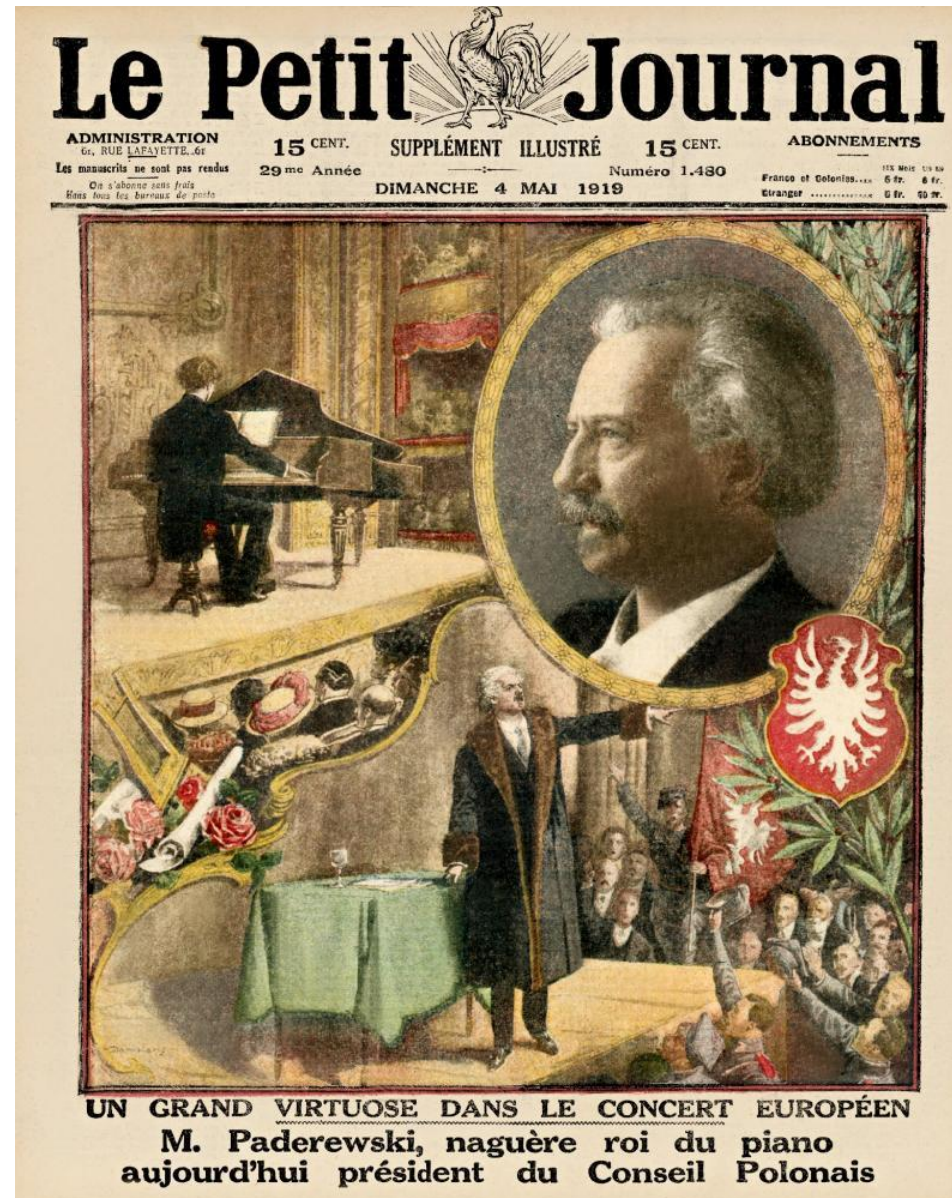
Kraków, 15 lipca 1910. Ignacy Jan Paderewski odsłania ufundowany przez siebie Pomnik Grunwaldzki

Ignacy Jan Paderewski

Pierwsza strona dodatku ilustrowanego do paryskiego dziennika "Le Petit Journal" z 4 maja 1919, przedstawiająca Ignacego Jana Paderewskiego jako artystę i polityka

Niemiecka karykatura oskarżająca Ignacego Jana Paderewskiego o wykorzystywanie muzyki do celów politycznych

Ignacy Jan Paderewski i Lothar Mendes, reżyser filmu
"Sonata księżycowa,, z 1936 r.

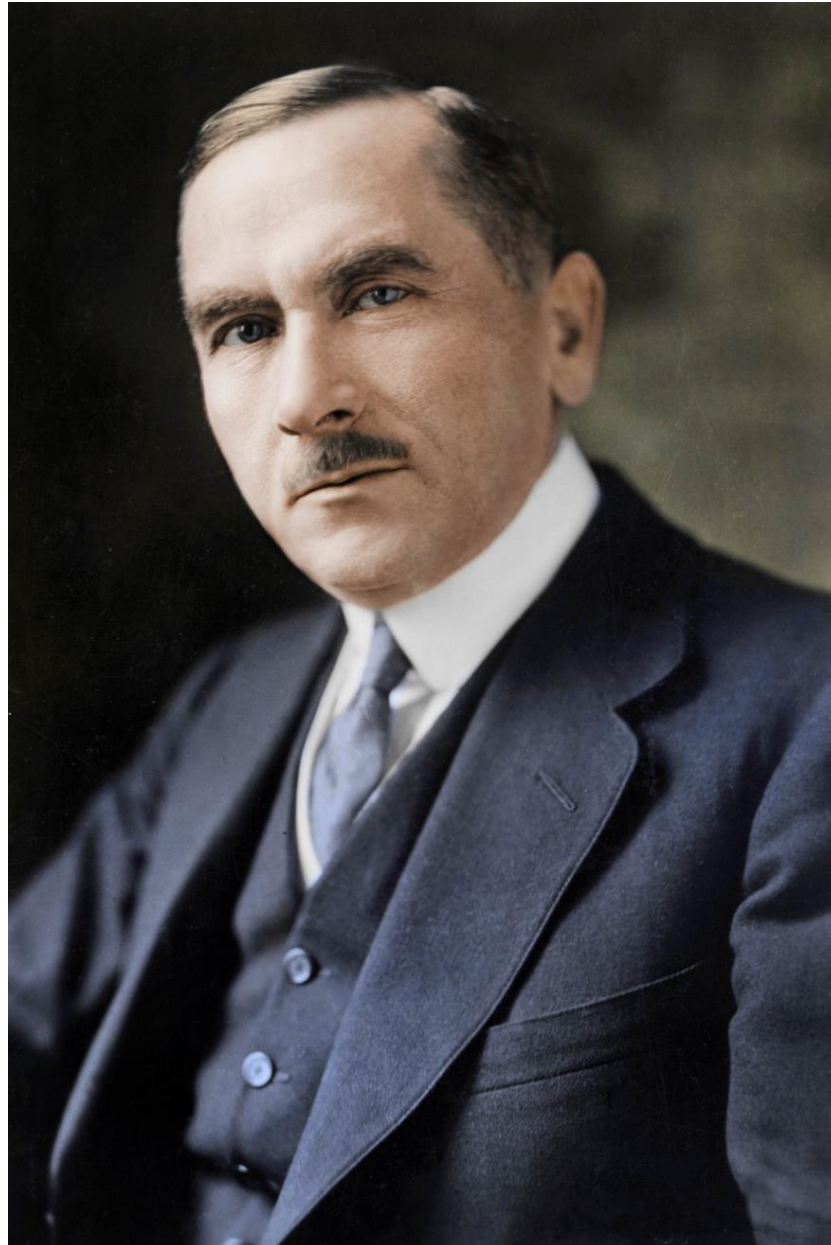
Nowy Jork, 3 lipca 1941 - kondukt z trumną Ignacego Jana Paderewskiego

Sarkofag Ignacego Jana Paderewskiego w krypcie bazyliki archikatedralnej św. Jana Chrzciciela w Warszawie

Roman Dmowski

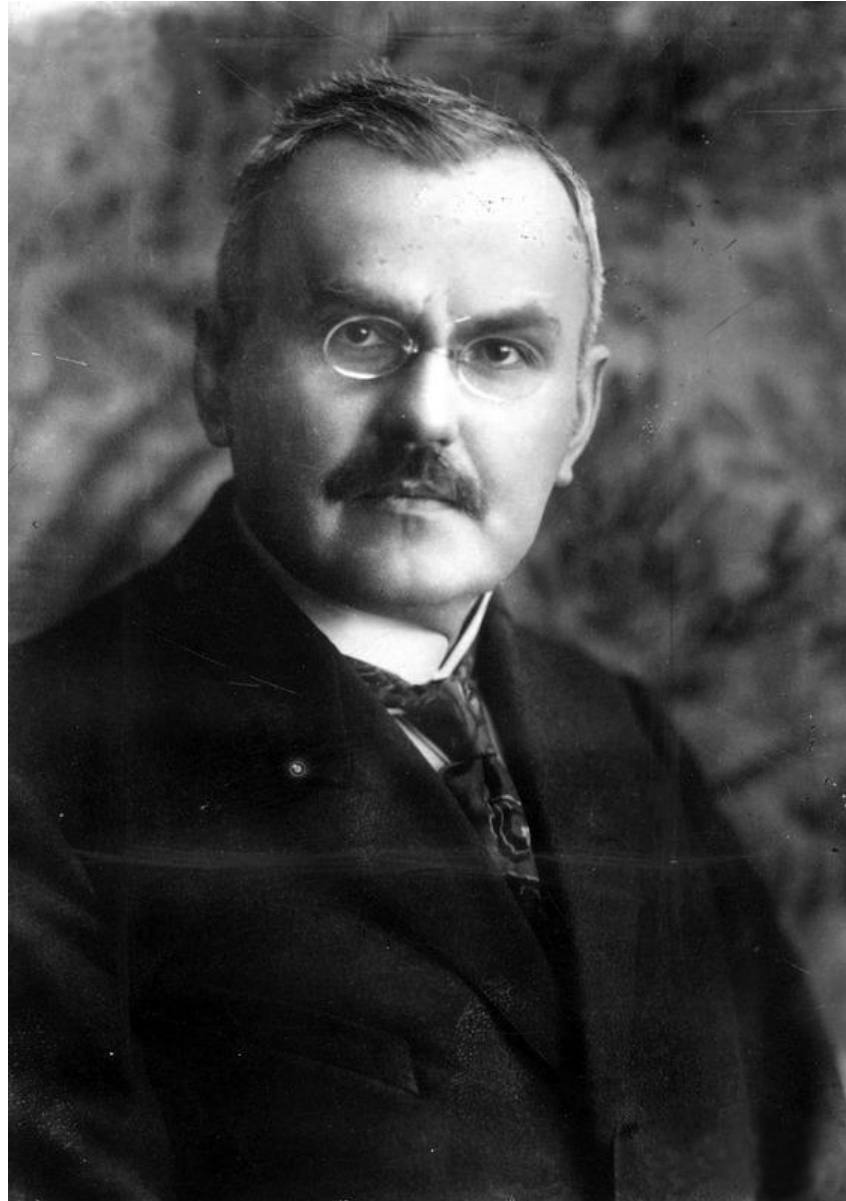
Grób Romana Dmowskiego na cmentarzu Bródnowskim w Warszawie

Pomnik Romana Dmowskiego w Warszawie

Władysław Grabski

Grobowiec rodziny Grabskich, w tym i Władysława Grabskiego na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie

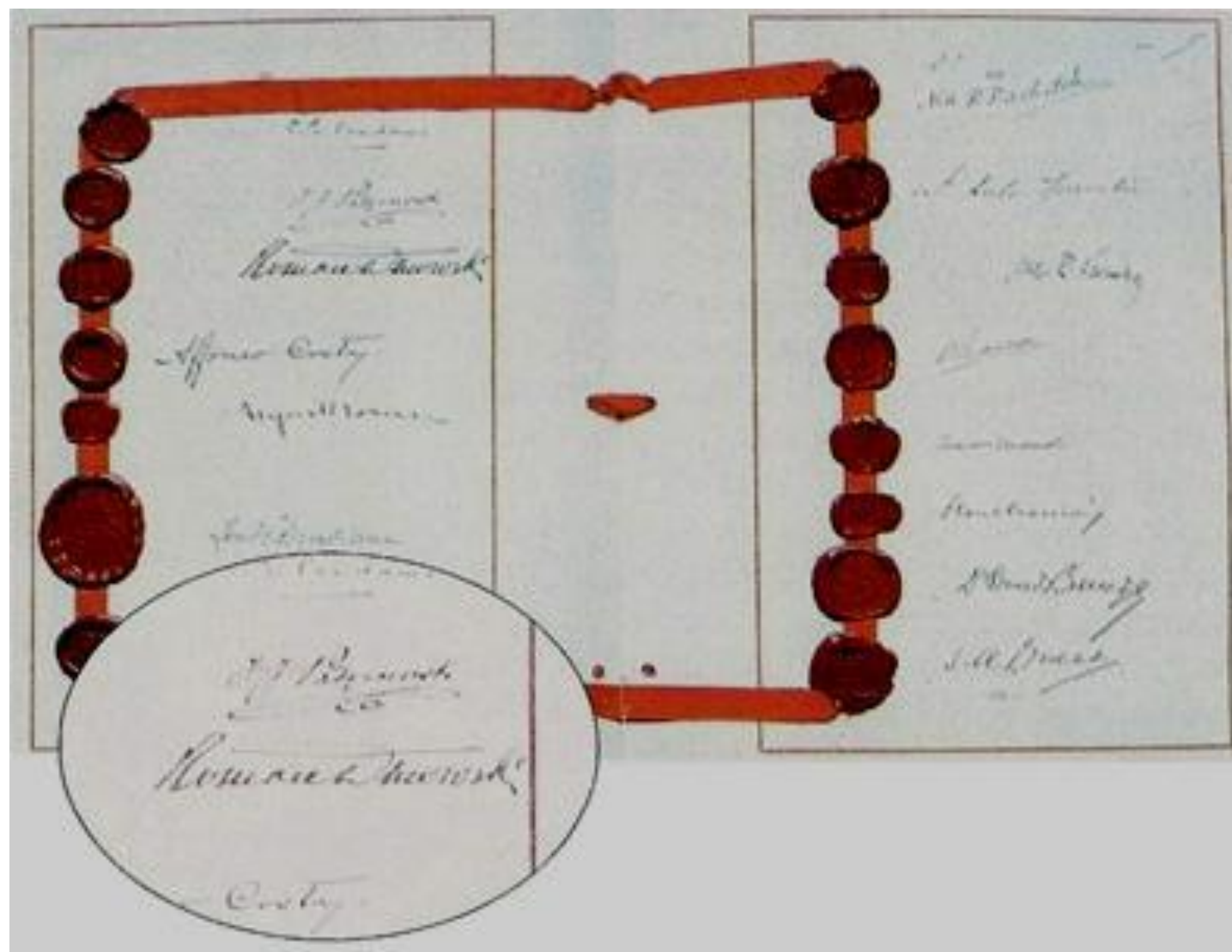
Postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie polskiej

- W czerwcu 1919 roku, **traktat wersalski** przyznał Polsce:
 - Pomorze Gdańskie, bez Gdańska (powstało Wolne Miasto Gdańsk).
 - Wielkopolskę wyzwoloną w wyniku powstania wielkopolskiego w 1918 roku.
- O przynależności terenów Górnego Śląska, Warmii, Mazur i Powiśla miał zdecydować **plebiscyt**, czyli głosowanie.
- Polska delegacja została zmuszona do podpisania **małego traktatu wersalskiego**, który gwarantował poszanowanie i obronę praw mniejszości narodowych w Polsce.

ODBUDOWA PAŃSTWA POLSKIEGO

Podpisy Paderewskiego i Dmowskiego pod traktatem wersalskim

Zadanie domowe

- Proszę o zrobienie notatki do zeszytu na podstawie prezentacji. Istotne wiadomości są oznaczone pogrubioną czcionką. Nie zapomnijcie o datach, postaciach i pojęciach.
- Lekcja powtórzeniowa po świętach – proszę o wykonanie zadań powtórzeniowych w zeszycie ćwiczeń – s.82-83/ćw.1-6. Dodatkowo z podręcznika s.186/zadanie 2-8, ale w formie ustnej – sprawdzić sobie notatki z lekcji, czy odnoszą się do powyższych pytań.